

Uitvoeringsnotitie voltijd, deeltijd en dual

31 oktober 2023

1. Algemene inleiding uitvoeringsnotities ICN

In 2019 hebben de Inspectie, de NVAO en de CDHO gezamenlijk een lijst opgesteld met knelpunten in de uitvoeringspraktijk van de drie organisaties die samenhangen met onduidelijkheden, onjuistheden, tegenstrijdigheden en lacunes in de wet- en regelgeving. Het ministerie van OCW en de ICN partijen hebben gezamenlijk afgesproken om bij elk knelpunt te komen tot een concrete uitvoerbare oplossing binnen de huidige wettelijke kaders, met begripsverheldering als eerste stap. Het resultaat van de aanpak van elk knelpunt wordt neergelegd in een uitvoeringsnotitie.

2. Ontbrekende definities van de begrippen voltijd, deeltijd en dual

In de WHW zijn geen definities opgenomen van de opleidingsvarianten voltijd, deeltijd en dual. De wet stelt wel verschillende eisen aan de verschillende opleidingsvarianten.

In de praktijk lopen de verschillende varianten door elkaar en die onoverzichtelijke situatie wordt door de toenemende flexibilisering verder versterkt.

Dat leidt tot verschillende knelpunten en vraagstukken. Bijvoorbeeld: is het toegestaan dat in een deeltijdopleiding 60 of meer studiepunten per jaar geprogrammeerd worden? Of: accreditatie geldt per opleiding en niet per variant (voltijd/deeltijd/dual), maar bij de macrodoelmatigheidstoets kan de toestemming wel beperkt worden tot een variant. Dat leidt tot onduidelijkheid en maakt onwenselijk strategisch gedrag van instellingen mogelijk.

3. Begripsbepaling

De opleiding is in de WHW het vertrekpunt, niet de variant (voltijd, deeltijd, dual). De WHW geeft geen definities van de begrippen voltijd, deeltijd en dual. De instelling heeft vrijheid van inrichting van de opleiding. Aan de varianten zijn vanuit de wet wel verschillende rechten en plichten verbonden. Deeltijd is de meest vrije variant. De WHW geeft bij de deeltijdvariant minder richtlijnen voor de inrichting van de opleiding dan voor opleidingen in voltijd- en duale vorm. De WHW bepaalt dat het instellingsbestuur de jaarlijkse studielast van deeltijdopleidingen bepaalt. De ICN partijen merken op dat de eis van studeerbaarheid van een opleiding geldt voor elke variant waarin een opleiding wordt aangeboden, dus ook voor deeltijd.¹ Dat wil zeggen dat de wet niet verbiedt dat bij een opleiding die in deeltijd wordt aangeboden meer dan 60 studiepunten per jaar worden geprogrammeerd, maar dat de instelling moet borgen dat de opleiding studeerbaar blijft.

¹ Art. 7.4 WHW bepaalt: de studielast van elke opleiding en elke onderwijseenheid wordt door het instellingsbestuur uitgedrukt in studiepunten. De studielast voor een studiejaar bedraagt 60 studiepunten. 60 studiepunten is gelijk aan 1.680 uren studie. Dit aantal uren is gelijk aan een voltijdbaan. De ICN-partijen leiden hieruit af dat een deeltijdopleiding nooit meer dan 60 studiepunten per jaar kan programmeren. Zie verder het knelpunt Verkorte en versnelde trajecten.

4. Consequenties voor de uitvoeringspraktijken

4.1. CDHO

De CDHO hanteert bij de macrodoelmatigheidstoets de gehele opleiding en niet de opleidingsvariant als vertrekpunt. Het macrodoelmatigheidsbesluit geldt voor de gehele opleiding, tenzij in het macrodoelmatigheidsbesluit de toestemming beperkt is tot een bepaalde variant. Als de toestemming niet beperkt is tot een bepaalde variant kan een instelling een nieuwe variant starten zonder dat daar voorafgaand toestemming via de CDHO bij de Minister voor gevraagd hoeft te worden. Als de toestemming wel beperkt is tot een variant, moet de instelling een nieuwe macrodoelmatigheidstoets aanvragen wil de instelling deze variant ook kunnen starten. Sinds januari 2023 beoordeelt de CDHO bij elke aanvraag uitsluitend de aangevraagde variant(en) en neemt dan in het advies expliciet op om, bij toestemming, deze te beperken tot de aangevraagde variant(en). Vervolgens besluit OCW om de toestemming te beperken tot de aangevraagde variant(en). OCW heeft in de toelichting op de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023 deze beleidslijn ook opgenomen.

4.2. NVAO

De NVAO beoordeelt bij de accreditatie de gehele opleiding inclusief alle varianten, aangezien de opleiding in de WHW het vertrekpunt vormt. Een instelling kan een nieuwe variant starten zonder dat daar voorafgaand toestemming bij de NVAO voor gevraagd hoeft te worden. Bij de eerstvolgende opleidingsbeoordeling door de NVAO wordt de nieuwe variant meegenomen. Dit betekent dat de nieuwe opleidingsvariant tussen het moment dat de nieuwe variant gestart is en de eerstvolgende opleidingsbeoordeling niet beoordeeld is door de NVAO.

4.3. Inspectie

De Inspectie sluit zich bij haar toezicht aan op de interpretatie van begrippen en de uitvoeringsrichtlijnen die in deze notitie zijn opgenomen.